

Nr 84.

Ankom till riksdagens kansli den 27 april 1920 kl. $1\frac{1}{2}$ 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 65) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående ytterligare anslag till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, för ändamålet beräkna på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 2,615,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i den till riksdagen samma dag avlåtna propositionen angående tilläggsstat för år 1920 under åttonde huvudtiteln (punkt 23) föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i enahanda fråga, för ändamålet beräkna på tilläggsstat för år 1920 ett reservationsanslag av 2,525,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 19 mars 1920 till riksdagen avlåten, till statsutskottet hänvisad proposition, nr 388, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala såsom särskilda reservationsanslag anvisa dels på tilläggsstat för år 1920 ett belopp av 2,525,000 kronor, därav 689,666 kronor såsom återstod av de för ifrågavarande ändamål av riksdagen redan beviljade statsanslag å tillhoppa 1,764,666 kronor, dels ock på extra stat för år 1921 ett belopp av 2,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

År 1914 förelades denna byggnadsfråga första gången riksdagen. Den då beräknade kostnadssumman, 1,868,000 kronor, därav 100,000 kronor för lös inredning och inventarieutrustning, skulle fyllas dels genom ett av Uppsala läns landsting under vissa betingelser beviljat räntefritt lån å 775,000 kronor — därav 25,000 kronor till utrustning av sjukhuslokalerna — dels genom ett av Regnellska donationsnämnden beviljat bidrag av 100,000 kronor, avsett till uppförande av en pediatrik klinik vid sjukhuset och utgående i vissa terminer, och dels genom ett statsanslag å 993,000 kronor. 1914 års senare riksdag beviljade sistnämnda belopp och anvisade på extra stat för år 1915 ett anslag av 150,000 kronor.

Av det beviljade anslaget anvisades vidare av riksdagen år 1915 på extra stat för år 1916 125,000 kronor och år 1916 på extra stat för år 1917 200,000 kronor.

Till följd av inträffade stegringar i materialpriser och arbetslöner befunnos emellertid de för byggnadsföretagets utförande tillgängliga medlen otillräckliga, och sommaren 1916 läto vederbörande byggnadskommitterade uppgöra nya kostnadsberäkningar, slutande å sammanlagt 2,972,670 kronor.

Såsom bidrag till täckande av den sålunda uppkomna bristen i byggnadsanslaget beviljade 1916 års landsting under vissa villkor såsom räntefritt lån, utöver förut anslagna medel, 472,626 kronor 94 öre; återstående belopp 632,043 kronor 6 öre begärde universitetet i statsanslag.

Sedan dåvarande överintendentensämbetet yttrat sig och därvid uttalat, att den beräknade merkostnaden — 1,104,670 kronor — borde förhöjas med 292,000 kronor eller till 1,396,670 kronor, gjorde Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1917 års riksdag framställning om beviljande av ytterligare 771,666 kronor. Återstående 625,004 kronor skulle, på sätt närmare inhämtas av vederbörande departementschefs yttrande under punkt 54 i bilagan till åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen, tillskjutas av landstinget och universitetet.

Riksdagens beslut i ämnet innehöll, enligt vad riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anmälde, att riksdagen

dels till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, utöver för ändamålet av riksdagen tidigare beviljat anslag å 993,000 kronor ytterligare beviljat ett belopp av 771,666 kronor under villkor, att Uppsala läns landsting, utöver av landstinget redan beviljat anslag å 775,000 kronor, bidroge med ytterligare 625,004 kronor, att, därest

behållning uppkomme å det sammanlagda belopp, som beräknats för arbetets utförande, denna behållning skulle anses hava uppstått å de nu ifrågasatta tillskotten från å ena sidan staten, å andra sidan landstinget i förhållande till tillskottens storlek samt att landstinget utfäste sig att, därest brist i ifrågavarande anslag skulle uppstå, bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det nu beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag;

dels ock av de sammanlagda statsanslagen för ifrågavarande ändamål, 1,764,666 kronor, såsom reservationsanslag anvisat på extra stat för år 1918 ett belopp av 250,000 kronor.

I följd av riksdagens sålunda fattade beslut blev det nödigt att ånyo hänskjuta ärendet till landstinget.

Landstinget, som vid lagtima möte år 1917 förehade ärendet, tillmötesgick, med vidhållande av vissa förut av detsamma uppställda villkor, de av riksdagen för beviljande av ytterligare statsanslag uppställda kraven, och Kungl. Maj:t fann, enligt beslut den 14 december 1917, landstinget genom åren 1916 och 1917 fattade beslut hava vederbörligen iklätt sig fullgörandet av de av riksdagen år 1917 uppställda villkoren för utgående av då beviljat tilläggsanslag å 771,666 kronor och att förty hinder ej mötte för ifrågavarande byggnadsföretags igångsättande.

Byggnadskommitterade infordrade med anledning härav entreprenadanbud, och på grundval av dessa beräknade byggnadskommitterade kostnaderna för byggnadsföretaget i dess helhet dåmera komma att uppgå till 7,315,000 kronor. Men när fråga blev om antagande av ett av entreprenadanbuden, gällande grundläggningsarbetena, vägrade 1918 års lagtima landsting att lämna sitt medgivande till byggnadsarbetets igångsättande. Landstinget kunde därvid stödja sig på ett av detsamma vid dess anslags beviljande uppställt villkor, som innebar, att för entreprenadanbudens antagande fordrades medgivande av landstinget eller dess förvaltningsnämnd.

Sedan anmälan om frågans sålunda iråkade läge ingått till Kungl. Maj:t, därvid samtidigt framkommit spörsmål om ändring i vissa delar av de uppställda villkoren för de beviljade anslagen till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset, förordnade Kungl. Maj:t den 8 november 1918, att landstinget skulle sammankallas till urtima möte för handläggning av de sålunda väckta frågorna.

Det i följd härav sammankallade urtima landstinget beslöt den 28 januari 1919 att — därest det av 1917 års riksdag för statsanslags beviljande till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset fastställda villkoret, att landstinget, för den händelse brist i anslaget uppstode,

skulle bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde det till byggnadsföretaget då beviljade bidragets utgående, ändrades därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget skulle begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej skulle överskrida 3,000,000 kronor — frånträda sin såsom villkor för de åren 1916 och 1917 till samma byggnadsföretag beviljade anslags utgående förbehållna rätt att slutligt besluta om antagande av entreprenaubud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t genom proposition nr 188 1919 års lagtima riksdag att

dels medgiva, att det av riksdagen år 1917 för beviljande av ytterligare anslag å 771,666 kronor till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala uppställda villkoret, att landstinget skulle utfästa sig att, därest brist skulle uppstå i de för arbetets utförande beviljade anslagen, bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det då beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag, må ändras därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej överskrider 3,000,000 kronor;

dels ock av de tidigare beviljade statsanslagen för ifrågavarande ändamål, sammanlagt 1,764,666 kronor, anvisa på extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag ett belopp av 350,000 kronor.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit blev av riksdagen bifallet.

Det har emellertid befunnits, att de hitintills till byggnadsföretaget beviljade medlen icke äro för ändamålet tillräckliga. Till byggnadsföretaget äro att påräkna från Uppsala läns landsting 3,000,000 kronor och från Regnelliska fonden 100,000 kronor. Av statsmedel skulle enligt verkställda beräkningar erfordras 5,954,349 kronor, av vilket belopp emellertid redan anvisats tillhoppa 1,075,000 kronor. Ytterligare skulle alltså erfordras ett belopp av 4,879,349 kronor av statsmedel. Med nu nämnda siffror kommer man upp i en totalsumma av 9,054,349 kronor. Genom en vidare nödig befunnen ökning med 945,651 kronor skulle kostnaden slutligen bringas upp till den jämna summan av 10,000,000 kronor. Sistnämnda summa har emellertid ansetts av viss anledning kunna nedsättas till 9,600,000 kronor; dragas därifrån landstingets och Regnelliska fondens bidrag, tillhoppa 3,100,000 kronor, skulle från statens sida krävas anslag å tillhoppa 6,500,000 kronor. Då nu riksdagen redan anvisat 1,075,000 kronor, och å 1920 års tilläggsstat äskas 2,525,000 kronor samt å 1921 års extra stat 2,000,000 kronor, tillhoppa 5,600,000

kronor, skulle ytterligare krävas 900,000 kronor, varom framställning ställes i utsikt till en kommande riksdag.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har vid prövning av den föreliggande frågan ej kunnat undgå att ställa sig i hög grad tveksamt inför den oerhörda stegringen av kostnaderna till ifrågavarande byggnadsföretag. Om utskottet alltså från statsfinansiell synpunkt måste hysa vissa betänkligheter mot förslaget, är utskottet emellertid å andra sidan övertygat om att ett ytterligare uppskov med frågan näppeligen skulle vara ägnat att nedbringa kostnaden och att över huvud med ett dylikt uppskov sådana olägenheter och svårigheter för ej allenast sjukvården utan även den medicinska undervisningen skulle vara förenade, att utskottet ej anser sig kunna tillstyrka en åtgärd, som skulle ytterligare försvåra de redan nu synnerligen otidsenliga och otillfredsställande lokala förhållandena vid ifrågavarande sjukhus. Då utskottet sålunda anser sig böra förorda Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet emellertid velat med styrka betona, att för vederbörande bör framhållas nödvändigheten av att under arbetets gång besparingar och inskränkningar till nedbringande av kostnaderna i möjligaste mån vidtagas; och anser sig utskottet kunna förvänta, att Kungl. Maj:t låter utöva nödig tillsyn i sådant avseende.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala såsom reservationsanslag anvisa

a) på tilläggsstat för år 1920 ett belopp av 2,525,000 kronor, därav 689,666 kronor såsom återstod av de för ifrågavarande ändamål av riksdagen redan beviljade statsanslag å tillhoppa 1,764,666 kronor,

b) på extra stat för år 1921 ett belopp av 2,000,000 kronor.

Stockholm den 27 april 1920.

På utskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 79.

Reservationer

av herrar *J. L. Widell* och *K. A. W. Björck* mot utskottets motivering;
av herrar *Ollas A. Ericsson* och *O. H. Waldén*.